

4. BÖLÜM

Toplumsal Dental Programların Planlanması

B. Başak KIZILTAN ELİAÇIK¹

Yirmi birinci yüzyılda Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Bölgesi'nin herkes için sağlık projesinde ulaşmak istedikleri hedefler içerisinde “Gençlerin 2020’li yıllarda yılına kadar daha sağlıklı olmalarını ve toplum içindeki rollerini sağlıklı bir biçimde yerine getirebilmelerini sağlamak” bulunmaktadır. Son yıllarda gelişmiş ülkelerde çürük oranlarında belirgin bir aşağı yönlü ivme gözlenmekte iken, gelişmekte olan ülkelerde ise bunun tam tersi olarak çürüğün hala ciddi bir halk sağlığı sorunu olduğu bildirilmiştir. Başta çürük olmak üzere ciddi halk sağlığı sorunlarının en aza indirgenebilmesi için toplumun geniş bir bölümünü içerecek şekilde ülke genelinde dental programların uygulanması gereklidir.

Karşılaşılan herhangi bir sorunun yeniden ortaya çıkma olasılığını öngörüp önleyebilmek için dental politikaların planlanması gereklidir. Toplumsal Dental programların planlanması sırasıyla; problemin tanımlanması, ihtiyaçların değerlendirilmesi, verilerin toplanıp analiz edilmesi, önceliklerin belirlenmesi, programın amaç ve hedeflerinin geliştirilmesi, kaynakların ve kısıtlamaların değerlendirilmesi, uygulama stratejisinin geliştirilmesi, uygulamanın takibi ve revizyonu olmak üzere birçok aşamadan oluşmaktadır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Diş Hekimliği Fakültesi, Çocuk Diş Hekimliği AD. basak.eliacik@sbu.edu.tr

tejik planları, DSÖ'nün belirlediği altın standartlara yakındır. Türkiye 'de mevcut bulunan planlamanın dışında daha etkili stratejilerin ortaya konulması için Sağlık Bakanlığı ve diğer kurum ve kuruluşlardaki ilgili personelinin kapasitesini artırmak, hedeflerine ulaşmaları için gösterecekleri çabalarda onları teşvik edici yöntemler oluşturarak başarıya ulaşmalarını sağlamak gerekmektedir.

Uygulamanın Takibi ve Revizyonu

Bir kez uygulandığında, program tüm faaliyetlerin sürekli gözetimini gerektirir. Programın başarısı; programın belirtilen hedeflerine ne kadar iyi ulaştığını, bireylerin işlerini ne kadar iyi yaptığını, ekipmanın ne kadar iyi çalıştığını, tesislerin ne kadar uygun ve yeterli olduğu izleyerek belirlenir. Bu alanların herhangi birinde sorun çıkmadan önce, programın detayları için ayarlamalar yapılmalıdır.

SONUÇ

Planlama, değişimin uygulanmasından önceki faaliyetlerden biridir. Ülkemizde sağlık programlarının hedeflerine ulaşacak şekilde planlanması için çalışmalar yürütülmektedir. Dış sağlığı profesyonelleri olarak bizler klinik hizmetlerimizin yanı sıra, toplum sağlığı sorunlarının farkında olan ve toplumun ihtiyaçlarını ele alan, önlemenin önemini vurgulayan, programların geliştirilmesinde liderlik sağlayan kişiler olmalıyız.

KAYNAKLAR

1. Seçginli S, Erdoğan S, Demirezen E. Okul sağlığı tarama programı: bir pilot çalışma örneği. Sürekli tıp eğitimi derg. 2004;13(12):462-5.
2. Velek C, Ercan O. Güneydoğu Anadolu kırsalında yaşayan çocuklarda değişik koruyucu uygulamaların değerlendirilmesi: 24 aylık saha çalışması sonuçları evaluation of different preventive measures in the children living in rural districts of south-eastern anato. 2006;26-32.
3. Organization wh. Oral health surveys basic methods 4th, 1997. Edition edn. G. No title. Organ wh oral heal surv basic methods 4th ed edn geneva; 1997.
4. Gökalp Ps, Bahar P, Doğan G, Tekçiçek D. Erişkin ve yaşlılarda ağız-diş sağlığı profili the oral health profile of adults and elderly .. Oral health. 2007;11-8.

5. Ç. A. Türkiye’de ağız-diş sağlığı hizmetlerinin strateji değerlendirmesi. Türk diş hekimleri birliği yayınları. 2014;1-172.
6. Madalyn I. Planning for community health. Lancet. 1967;1(7495):893.
7. Woehr Dj, Arthur W. The construct-related validity of assessment center ratings: a review and meta-analysis of the role of methodological factors. J manage [internet]. 2003 apr 1 [cited 2020 jun 7];29(2):231-58. Available from: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/014920630302900206>
9. [Http://www.tuik.gov.tr/pretablo.do?alt_id=1084](http://www.tuik.gov.tr/pretablo.do?alt_id=1084).
10. Patel R. (2012), the state of oral health in europe, report commissioned by the platform for better oral health in europe, september 2012.
11. Türkiye’de nüfus ve dişhekimi dağılımı, tdb 2018.
12. <https://sbu.saglik.gov.tr/ekutuphane/kitaplar/sa%c4%9f%c4%b1kta%20stratejik%20Planlama.pdf>.